

DRAMATURGI ROMÂNI CONTEMPORANI

de la **A** la **Z**

Mircea Radu Iacoban (III)

1979, 1 noiembrie — STRESS (PLOUĂ LA SOVATA), aproape farsă.

Teatrul Dramatic „Bacovia” din Bacău. Regia Mircea Radu Iacoban. Cu Anca Alexandra, Doina Iacob, Despina Prisecaru, Nicolae Roșioru, Liviu Rus, Constantin Coșa, Florin Gheuca, Sică Stănescu, Puiu Burnea.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul de Stat din Oradea și la I.A.T.C.

„În text autorul bictuiește viciul birocrăției și al altorva forme fără fond din realitatea obiectivă, surprinzând momentul critic al unor destine dezabuzate, și urmărindu-le cu un umor acid dezlănțuirea necontrolată de „ziua ștampilelor”, când, masca dată jos, fiecare-și arată adevăratul, bietul chip, ridat nu numai de stigmul birocrăției” (C. Costin — „Ate-neu”, decembrie 1979)

„...o înflegbare cu o lume mică, de un pitoresc artificios, dar agreabil.” (Natalia Stancu — „Scnteia”, 26 aprilie 1980)

„Titlul lucrării ne invită să fim atenți la o posibilă sugestie alegorică; subtilul, cu precizia meteorologică de vigoare, la care adăugăm tenta sentimentală a localizării, indică o culoare mai degrabă morală. Și una și alta din tendințe se află în materia dramatică.” (Ioan Lazăr — „România literară”, 1 mai 1980)

Alte opinii: Ștefan Oprea — „Cronica”, 47/1979; Constantin Radu-Maria — „Teatrul”, 2/1980.

1980, 13 mai — DUO AMORE.
Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași (inaugurarea scenei mici a Studioului). Regia Mircea Radu Iacoban și Saul Taișler. Cu: Marcel Finchelescu, Doina Deleanu, Puiu Vasiliu, Ioan Chelaru.

„...dincolo de observația moravurilor din anumite cercuri sociale, Duo Amore poate fi considerat și ca un izbuțit ex-

periment dramaturgic. Mircea Radu Iacoban reține atenția spectatorilor timp de aproape o oră și jumătate, cu un prelungit dialog, angajat de un cuplu — o soție tânără și un soț cu două decenii mai virstnic dar... Inginer-șef — dialog întretăiat doar în partea a doua, cu un episod insolit, în care mai intervin alte două personaje, privite cu un umor tăios („păstorul adjunct”) ori și cu o notă de bunăvoință („ciobanul-șef”). Dialogul inițial, care este și cel esențial, e aprofundat, însă, căpătînd perspectivă, prin consumarea celui derivat dintr-însul, iar continuarea lui, în afara oricărei soluții de închidere, e sugerată în toate planurile: cel al indivizilor în cauză, al cercurilor sociale coresponsabile, al speței...” (N. Barbu — „Cronica”, 27, 4 iulie 1980)

Alte opinii: Al. Călinescu — „Teatrul”, 7—8/1980.

1981, 5 decembrie — HARDUGHIA, proces-verbal dramatic.
Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași. Regia și scenografia: Dan Nasta. Cu Valeriu Burlacu, Teofil Vâlcu, Saul Taișler, Florin Mircea, Valeriu Oțeleanu, Cornelia Gheorghiu, Virgil Raiciu, Constantin Popa, Dan Aciobăniței, Adina Popa, Gelu Zaharia, Enul Coșeru.

Piesa s-a mai jucat la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț.

A fost distinsă cu Premiul Asociației Scriitorilor din Iași.

„...autorul a avut o idee admirabilă, «fructificînd» literar o situație pe care noi, din păcate, o cunoaștem, făcînd, cu alte cuvinte, teatru cu adevărat de actualitate, teatru militant și cu «adresă» precisă. (...) Dar Hardughia are o deschidere simbolică mult mai largă, pentru că pune chestiunea relației dintre vechi și nou, chestiune esențială într-o societate în plină (deși nu o dată, frământată) transformare. Avertismentul pe care îl lansează scriitorul,

tocmai acesta este: *înversătură* oarbe față de ceea ce este «vechi», suriei «înnoirilor» cu orice preț, trebuie să li se opună dreapta măsură, luciditatea, rațiunea». (Al. Călinescu — „Teatrul”, 1/1982)

„Autorul preia un șablon al dramaturgiei contemporane, ședința dramatizată, întâlnit și la Baranga, la Evreanu sau la Tudor Popescu. Fiind de la un capăt la altul o astfel de «ședință dramatizată», Hardughia nu poate stârni interesul la nivelul construcției ci doar la acel al dialogului. (...) ...piesa lui Iacoban se desfășoară ca un studiu de moravuri administrative și, în același timp, ca un studiu de reacții psihologice asupra ignoranței, lășității, servilismului, sau, alteori, asupra integrității de caracter și a trănicioarei opiniilor. Autorul inventariază o colecție întreagă de clișee ale actualității (meriții administrative, decizii ridicole etc.) înscriindu-se astfel printre polemiciștii atenți la detaliile diurne ale vieții cetățenești.” (Mircea Ghițulescu — „O panoramă...”, vol. cit., p. 253—254)

Alte opinii: N. Barbu — „România liberă”, 8 februarie 1982; Dinu Kivu — „Contemporanul”, 5 martie 1982; Raluca Tulbure — „Săptămîna culturală”, 5 martie 1982; C. Paiu — „Ateneu”, 149/1982; Mircea Ghițulescu — „Steaua”, 6/1983; Alice Georgescu — „Teatrul”, 7—8/1983.

1984, 9 decembrie — CABANA (CEAȚA), piesă în două părți. Spectacol inaugural al Secției din Suceava a Teatrului Național din Iași. Regia: Eugen Todoran. Scenografia: Vasile Rotaru. Cu: Mioara Irim, Carmen Ciorcilă, Răzvan Popa, Liviu Manoliu, Sebastian Comănici, Dan Aciobăniței.

„Metafora Cabanei continuă un sistem de construcție familiar dramaturgic lui Mircea Radu Iacoban. Ca și — altădată — bușetul sâtesc din Tango la Nisa, sau motelul din Simbălă la Veritas, cabana este un spațiu închis, care circumscrie (temporar) un grup de personaje față de lumea din jur, obligându-le să se explice, să se dezvăluie, să se autodefinească... (...) ...de data aceasta autorul renunță la sistemul de a-și caracteriza eroii doar prin interacțiuni sau comentarii reciproce, el îi face să se raporteze permanent la cineva din afară, un anume Zlate, figură enigmatică și, pînă la un punct, redutabilă, mereu între real și simbol, între ființă și neființă. (...) Din discuțiile celor din scenă, din relatările lor,

se conturează — complicată, dar impunătoare, statura și biografia lui Zlate, personalitatea lui înconfundabilă. Și, — treptat-treptat, paradoxal —, absența Zlate, «cel-doar-amintit», devine eroul de prim-plan al piesei, iar cei cinci prezenți — personajele ei secundare. Este o inversare în «raccourci» a unghiului de observație, care conferă piesei un inedit aparte”. (Dinu Kivu — „Teatrul”, 1/1985)

Alte opinii: Carmen Mihalache-Popa — „Ateneu”, 1/1985; Dumitru Brădățean — „Convorbiri literare”, 1/1985; G. Pruteanu — „Contemporanul”, 6, 1 februarie 1985.

1987, 23 septembrie — IVA-DIVA. Teatrul „Nottara”. Regia: Cristian Munteanu. Scenografia: Victor Crețulescu. Cu Ștefan Radof, Viorel Comănici, Dem. Savu, Ștefan Velniciuc, Ștefan Silcanu, Lili Nica-Dumitrescu, Doina Sin, Adriana Moca.

„...piesa lui Mircea Radu Iacoban expune, în termeni de comedie duloasă, povestea unui mecanic de locomotivă atât de îndrăgostit de bătrîna mocăniță înaltă perspectiva scoaterii ei «la pensie» (adică darea ei la fier vechi) îl determină să înceapă o acerbă luptă cu numeroșii factori administrativi porniți orbește pe «introducerea noului», aici sub forma unei mașini «Diesel». Peripețiile acestui război cu birocrăția îi oferă autorului prilejul satirizării mai mult sau mai puțin tandrătronică a unor compartimente ale vieții sociale, precum nivelul decizional (local), comerțul (cooperatist) și neajunsurile lui etc. «Supratema» piesei reia ideea unuia dintre cele mai bune (cred eu) lucrări dramatice ale lui Iacoban, Hardughia: raportul dintre tradiție și inovație, dintre vechi și nou, problema responsabilității individuale și colective față de trecutul intrupat în, hai să zicem, obiecte material-palpabile, dar spiritual-semnificative.” (Alice Georgescu — „Teatrul”, 10/1987)

Alte opinii: Șt. Oprea — „Cronica”, 18 septembrie 1987; Simelia Bron — „Viața studentescă”, 30 septembrie 1987; Ileana Lucactu — „Săptămîna”, 2 octombrie 1987; Miruna Ionescu — „Suplimentul literar artistic al Scintei tineretului”, 3 octombrie 1987; Ludmila Patlanjoglu — „România literară”, 8 octombrie 1987; Dinu Kivu — „Contemporanul”, 16 octombrie 1987; George Genoiu — „Ateneu”, 11/1987.

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICATE

În periodice

- *Vă cheamă Narva*, comedie în două părți — „Iașul literar“, 1/1965.
- *Compartimentul insuccesului*, moment dramatic — „Iașul literar“, 5/1965.
- *Tango la Nisa*, tragicomedie în două părți — „Iașul literar“, nr. 11/1969, apoi în colecția ATM (162/1970).
- *Rouă și tutun*, piesă în două părți — „Convorbiri literare“, 7/1970 și „Tribuna“, 19 noiembrie 1970.
- *Fără cascadori*, piesă în două părți, ATM (182/1971).
- *Stress* (fragmente), comedie — „Cronica“, 31 decembrie 1971 și „Convorbiri literare“, 30 ianuarie 1972 (actul II).
- *Ninge* (fragment) — „Convorbiri literare“, 22/1972.
- *Simbătă la Veritas* — „Teatrul“, 3/1973.
- *Cabana* — „Teatrul“, 9/1984.
- *Undeva...* (*Iva-Diva*), „Teatrul“, 11—12/1986.

În volum :

- *Simbătă la Veritas*, Teatru, București, Editura „Eminescu“, 1973. Cuprinde piesele : *Fără cascadori*, piesă în două părți ; *Tango la Nisa*, tragicomedie în două părți ; *Simbătă la Veritas*. Volum distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie.
- *Noaptea*, dramă în două părți și un epilog, București, Editura „Eminescu“, 1976, colecția „Rampa“.
- *Reduta și șoarecii*, Teatru, Iași, Editura „Junimea“, 1977. Cuprinde piesele : *Fără cascadori*, piesă în două părți ;

Noaptea ; Simbătă la Veritas ; Reduta și șoarecii ; Omul din baie. Volum distins cu Premiul Academiei R.S.R.

- ...și alte piese. Iași, Editura „Junimea“, 1985. Seria „Dramaturgi contemporani“. Cuprinde piesele : *Noaptea*, piesă în două acte ; *Hardughia*, proces-verbal dramatic ; *Ceața (Cabana)*, piesă în două părți ; *Stress* (aproape farsă) ; *Duo amore*, piesă în două părți.
- *Noaptea*, București, Editura „Eminescu“, 1986. Seria „Teatru comentat“. Cu o prefață de Valentin Silvestru. Cuprinde piesele : *Noaptea, Simbătă la Veritas, Omul din baie, Reduta și șoarecii, Hardughia, Stress, Cabana (Ceața)*. (Vezi cronica „Comedia amară“ de Constantin Cubleșan, în „România literară“, 4 iunie 1987).

IV. OPINII CRITICE GENERALE (SE-LECTIV)

„Dramaturg autentic, Iacoban evoluează de la piesă la piesă, opere pe teme de interes contemporan, în modalități penetrante. Are calitatea de a crea universuri dramatice, ceea ce face rezistența erolor săi reprezentativi.“ (Virgil Brădățeanu — „Viziune și univers în noua dramaturgie românească“, București, Editura „Cartea românească“, 1977, p. 376—378)

„Mircea Radu Iacoban este un autor cu vocația clarității, dar prejudecata de a scrie pe o temă foarte net formulată și urîndă ar putea limita orizonturile unui autor excesiv organizat.“ (Mircea Ghițulescu — „O panoramă...“, vol. cit., p. 250—256)

Adriana POPESCU